

MPRA

Munich Personal RePEc Archive

Ethical rules and behavior of the mediator

,

(New Bulgarian University - Sofia)

2013

Online at <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/113615/>
MPRA Paper No. 113615, posted 05 Jul 2022 04:29 UTC

ЕТИЧНИ ПРАВИЛА И ПОВЕДЕНИЕ НА МЕДИАТОРА

доц. **Ивайло Стайков**, доктор по право
Нов български университет

I. 1. В края на 2004 г. беше приет Законът за медиацията (обн., ДВ, бр. 110 от 2004 г., изм. и доп.)¹. Това е устройствен и процедурен закон, с който се уреждат съществуването на отношенията, свързани с това средство за разрешаване на спорове и самата процедура по медиация (вж. чл. 1). В изпълнение на законовата делегация по чл. 8, ал. 4, изр. второ от закона министърът на правосъдието е приел Наредба № 2 от 15 март 2007 г. за условията и реда за одобряване на организациите, които обучават медиатори; за изискванията за обучение на медиатори; за реда за вписване, отписване и заличаване на медиатори от Единния регистър на медиаторите и за процедурните и етични правила за поведение на медиатора (обн., ДВ, бр. 26 от 2007 г., изм. и доп.). Понататък в текста този подзаконов нормативен акт за краткост ще се нарича Наредбата на министъра на правосъдието.

В глава втора и в други разпоредби на Закона за медиацията (ЗМ) са регламентирани принципите на медиацията. Това са нормативно закрепени основни ръководни начала, които изразяват най-важните идеи, върху които е изградена правната уредба на медиацията. Те до голяма степен са еманация на самата същност на процедурата по медиация и са част от нормативната уредба на този извънсъдебен способ за разрешаване на спорове².

Процедурните и етични правила за поведение на медиатора, които целят запазване на неговата независимост, неутралност и безпристрастност, а това означава и равнопоставена и справедлива процедура по медиация, са изрично записани в глава IV от Наредбата на министъра на правосъдието. Освен характерът им на етични правила за поведение, те са и юридически задължения на медиатора, защото се регламентират в правни норми.

2. В рамките на Европейския съюз (ЕС) е създаден Европейски етичен кодекс за медиатори (European Code of Conduct for Mediators) – съкр. ЕЕКМ. Кодексът се прилага за всички видове медиация по гражданскоправни и търговскоправни въпроси (§ 1, изр. II от преамбюла).

Този документ няма нормативен характер, но в преобладаващата си част той преповтаря нормативни изисквания, включени в съответните законодателни актове на

държави-членки на ЕС и в правни актове на ниво общностно право. В § 1 от преамбюла на кодекса изрично е посочено, че той установява набор от принципи, които медиаторите доброволно могат да се задължат да спазват, на своя отговорност. Организациите, които извършват услуги по медиация могат също да го прилагат, като изискват от медиаторите, работещи в тях, да спазват този кодекс. Организациите имат възможност да информират за мерките, които предприемат, за да насърчат спазването на кодекса от страна на медиаторите, например чрез обучения, оценки и наблюдение (§ 2 от преамбюла).

В етичния кодекс са посочени изисквания като: медиаторът да е компетентен и постоянно да обновява теоретичните и практическите си умения в медиацията; да бъде независим, обективен и безпристрастен през цялата процедура по медиация; осигуряване на справедливост на процедурата; възмездния характер на дейността на медиатора и определянето на възнаграждението му.

В § 28 от Основните насоки за подобряване на прилагането на съществуващата Препоръка (99)19 по въпросите на медиацията по наказателни дела, приети от Европейската комисия по ефективност на правосъдието към Съвета на Европа (Страсбург, 7 декември 2007 г., CEPEJ (2007) 13PROV2) е посочено, че предвид на това, че ЕЕКМ при медиацията по граждански и търговски дела придобива общо признание от различните поддръжници на медиацията в цяла Европа, се препоръчва изготвянето на специален Кодекс на поведение, като се отчитат особеностите на медиацията по наказателни дела. Тази висока оценка красноречиво говори за значението на този кодекс при функционирането на медиацията като алтернативен и извънсъдебен способ за разрешаване на спорове.

В някои държавни-членки на ЕС са приети практически наръчници и кодекси за добро поведение на медиаторите (Австрия, Великобритания, Унгария, Румъния). Подобни практики на саморегулиране на дейността на медиатора все още не са достижение общо за всички държави-членки на ЕС. Препоръка държавите-членки да предприемат съответни законодателни мерки за гарантиране единността на концепциите, на приложното поле и на основните принципи на медиацията (като например конфиденциалността) и да разработят и прилагат доброволни кодекси за поведението на медиаторите, както и други ефективни механизми за контрол на качеството на предоставяните дейности по медиация, се съдържа в Директива 2008/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета на ЕС за някои аспекти на медиацията по граждански и търговски дела, която влезе в сила на 21 май 2008 г. (вж.

чл. 4, т. 1). Директивата също така предвижда медиаторите да бъдат уведомени за съществуването на ЕЕКМ, като заедно с това той следва да бъде на разположение на обществеността чрез интернет (т. 17, in fine от преамбюла).

В ЕЕКМ е посочено, че организациите, предоставящи услуги по медиация, могат по желание да разработят по-подробни кодекси, съобразени със специфичната обстановка или с видовете услуги по медиация, които предлагат, както и със специфичните области като например медиация по семейноправни въпроси, трудови спорове или такива, свързани с потреблението (§ 5 от преамбюла).

II. Тъй като медиаторът е централна фигура в процедурата по медиация процедурните и етични правила за неговото поведение всъщност са и принципи на медиацията и оформят правната характеристика на този способ за извънсъдебно разрешаване на спорове. В своята дейност медиаторът се ръководи от принципите на поверителност на получената информация, неутралност и безпристрастност в отношенията си със спорещите страни, както и доброволност и равнопоставеност на страните в процедурата по медиация.

1. Медиацията е доброволна процедура, тъй като започва по взаимно съгласие на страните, може да бъде прекратена във всеки един момент от всяка от страните и е насочена към постигане на взаимноприемливо споразумение, чието съдържание се определя изцяло от страните и не може да бъде наложено от медиатора. Това е важен и основополагащ принцип, който се проявява от самото начало до края на процедурата по медиация и има различни измерения в отделните нейни етапи.

2. Друг съществен принцип и характерен белег на медиацията е равнопоставеността на страните по спора. Принципът на равнопоставеност означава, че страните имат равни възможности за участие в процедурата по медиация през всички етапи от нейното развитие (чл. 5, изр. I ЗМ).

Принципът на равнопоставеност има и друго, но много съществено измерение. То е свързано с правното положение на медиатора като участник в процедурата. Със своето поведение по време на процедурата той трябва да гарантира равнопоставеност на спорещите страни. В съответствие с този принцип за медиатора произтичат редица съществени задължения, но преди всичко задължението за независимост, неутралност и безпристрастност. Това е изрично посочено и в принцип IV, т. 2, изр. първо от Препоръка № R (2002) 10 от 18.09.2002 г. на Комитета на министрите към Съвета на Европа за медиацията по граждански въпроси – „медиаторите следва да действат

независимо и безпристрастно и да гарантират спазването на равенството по време на процеса на медиация”.

Медиаторът не е нито съдия, нито арбитър по спора. Той е трето независимо и неутрално лице спрямо спорещите страни. Независимостта и неутралността на медиатора най-ярко проличават, когато той съумее да остане безпристрастен по отношение на спорещите страни и на техния спор. Медиаторът трябва да не проявява пристрастие към някоя от страните и да не налага решение по спора (чл. 6, ал. 1 ЗМ). Това законово положение е в пълно съзвучие и с принцип IV, т. 2, изр. второ от Препоръка № R (2002) 10 от 2002 г., съгласно който медиаторът няма право да налага на страните разрешение на спора. Медиаторът е длъжен да създава благоприятна обстановка за свободно общуване на страните по спора с цел те да подобрят отношенията си и да постигнат споразумение (чл. 25 от Наредбата на министъра на правосъдието).

Медиаторът е длъжен да се съобразява и да уважава мнението и исканията на всяка от страните по спора (чл. 10, ал. 2 ЗМ и чл. 28 от Наредбата на министъра на правосъдието). Нито един от участниците в процедурата няма доминиращо положение над останалите. Своеобразно продължение на тази идея е и правото на медиатора да изисква уважение от всяка една от спорещите страни.

По време на процедурата медиаторът трябва да направи всичко възможно страните да не се чувстват пренебрегнати при обсъждане на спорните въпроси. Той е длъжен да не оказва натиск върху тях, тъй като неговата роля не е да отсъжда, нито да арбитражира, а да създава благоприятна среда за свободното им общуване, основаващо се на взаимно зачитане на техните интереси. Той би могъл само да ги подпомага да уточнят взаимноприемливите варианти за разрешаване на спора си и сами да достигнат до споразумението, което ги удовлетворява. По същата причина той няма право да им дава правни съвети и да изразява становище по спора (чл. 10, ал. 1 ЗМ и чл. 27 от Наредбата на министъра на правосъдието)³.

Медиаторът има право, но в същото време и задължение, да се оттегли и да прекрати медиацията, ако собствената му преценка и етика го навеждат на мисълта, че процедурата не протича по един справедлив и равнопоставен начин и за двете спорещи страни (чл. 10, ал. 3 ЗМ). Тя няма да протича така, ако възникнат обстоятелства, които пораждат съмнения относно независимостта, безпристрастността и неутралността на медиатора. Когато процедурата е справедлива и равнопоставена тя е и законна и етична (вж. чл. 29 от Наредбата на министъра на правосъдието и чл. 3.2 от ЕЕКМ).

Предвидената от закона възможност за оттегляне на медиатора е важна правна гаранция за спазването и реалното прилагане на този основен принцип на медиацията. В този случай процедурата по медиация на основание чл. 14, ал. 1, т. 3 от закона се спира, докато спорещите страни изберат нов медиатор.

В чл. 3.2 от ЕЕКМ е посочено, че медиаторът трябва да се увери, че всички страни имат възможността ефективно да участват в процедурата. Медиаторът трябва да уведоми спорещите страни и може да прекрати медиацията, ако счита, че е малко вероятно продължаването на процедурата по медиация да доведе до разрешаване на спора или ако споразумението, което предстои да се сключи, му изглежда неизпълнимо или незаконно.

Само при зачитане на равните права за участие в процедурата медиаторът би могъл да провежда и отделни срещи с тях, които в определени случаи са особено важни (чл. 13, ал. 4 ЗМ). Медиаторът провежда отделни срещи с всяка една от страните, когато разговорът между тях няма развитие и има сериозна опасност процедурата да се провали. При провеждането на тези срещи се спазват определени правила. Продължителността и броят на срещите с всяка от страните са еднакви. Медиаторът няма право да съобщава на участниците в процедурата информация, която е получил на индивидуална среща, без изричното съгласие на лицето, което я е дало (чл. 10, ал. 4 ЗМ).

3. Равнопоставеността на страните в процедура по медиация може да се осигури само ако тя се води от един безпристрастен медиатор. Преди всичко медиаторът може да приеме да посредничи, само при условие, че може да остане неутрален и безпристрастен през цялото време на участието си при разрешаване на даден спор (чл. 30, изр. I от Наредбата на министъра на правосъдието). Това е съществено етично правило за поведение на всеки медиатор и той е длъжен да се оттегли от процедурата, ако прояви пристрастие (чл. 10, ал. 3 ЗМ). Не е безпристрастен медиаторът в случаите, когато съществуват обстоятелства, които дават основание да се възприемат като конфликт на интереси. Затова още в самото начало на процедурата – при представянето си на страните, медиаторът е длъжен да разкрие всички обстоятелства, които могат да се възприемат като такива и да доведат впоследствие до конфликт на интереси (чл. 31 от Наредбата на министъра на правосъдието). Задължение за разкриване на тези обстоятелства съществува и през цялата процедура на медиация. Конфликт на интереси е налице при съществуване на лични или делови (служебни) връзки на медиатора с някоя от страните, при наличие на какъвто и да е пряк или непряк материален,

финансов или друг интерес, основан на последиците от медиацията, а също така и когато медиаторът или член на неговата организация е действал в друго качество, различно от това на медиатор, в полза на една от страните по спора (адвокат, юрисконсулт, бизнеспартньор и други) – вж. така и чл. 2.1 от ЕЕКМ.

При конфликт на интереси медиаторът би могъл да проведе процедурата само при изрично даденото съгласие на страните. Но той има правото и да се оттегли и при най-малкото възникнало съмнение в безпристрастното водене на процедурата и счете, че при наличието на тези обстоятелства медиацията не би протекла по един справедлив и равнопоставен начин.

За да запази безпристрастност по време на процедурата медиаторът трябва да избягва поведение, което би дало повод на някоя от страните да почувства неговата симпатия или антипатия. Той трябва да се предпазва от и не следва да проявява предразсъдъци и пристрастия, основани на личните качества на страните като етническа или полова принадлежност, образование, социален и материален статус, сексуална ориентация и други такива, тяхното минало или държането им по време на процедурата и други подобни обстоятелства (чл. 30, изр. II от Наредбата на министъра на правосъдието). Това е както етично правило, така и изрична нормативна забрана за дискриминация на едната страна по спора спрямо другата. Разпоредбата е конкретно проявление в процедурата по медиация и на общата забрана за дискриминация (пряка и непряка) по чл. 4 от Закона за защита от дискриминация от 2003 г.

4. Съгласно чл. 7, ал. 1, изр. I ЗМ разискванията във връзка със спора са поверителни. Това е много характерен белег на процедурата по медиация и неслучайно той е посочен и в чл. 2 ЗМ.

Всички международни актове относно медиацията също уреждат този важен принцип. В принцип IV, т. 3 от Препоръка № R (2002) 10 от 2002 г. е посочено, че информацията за процеса на медиация е поверителна и не може да бъде използвана впоследствие, освен с изричното съгласие на страните или в случаи, в които това е допустимо според нормите на националното право.

Директива 2008/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета на ЕС от 2008 г., като посочва че поверителността при процедурата по медиация е особено важна, задължава държавите-членки да предвидят във вътрешното си право минимална степен на съвместимост на гражданскопроцесуалните норми по отношение на защитата на поверителния характер на медиацията в последващо гражданско съдебно производство или арбитраж (т. 23 от преамбюла). В чл. 7 от директивата е предвидено, че освен ако

страните не са договорили друго, нито медиаторите, нито лицата, участващи в провеждането на медиацията, са длъжни да дават свидетелски показания в хода на гражданско съдебно производство или арбитраж относно информацията, произтичаща или свързана с процедурата по медиация. Директивата дава възможност на държавите-членки да прилагат и по-строги мерки за защита на поверителния характер на медиацията в националното си законодателство.

Поверителността на медиацията ѝ дава предимство като средство за разрешаване на спорове в сравнение със съдебната процедура. Това е много съществена и принципна разлика между процедурата по медиация и съдебното производство. По принцип по време на срещите с медиатор не се водят протоколи. Ето защо при замяна на медиатор с друг по искане на страните, замененият медиатор е длъжен да предостави на приемника си информация относно хода на процедурата по медиация. Това обаче не се отнася до информацията, получена по време на общите и частни срещи, освен ако страните по спора изрично не са се съгласили за това. Сесиите при процедурата по медиация не са публични (провеждат се при закрити врати) и по принцип не се допуска присъствието на трети лица. Освен страните по спора и медиатора, трети лица могат да бъдат поканени да присъстват, само ако за това има взаимно съгласие на двете спореци страни. Законът в своя чл. 7, ал. 1, изр. II изрично постановява, че участниците в процедурата по медиация са длъжни да пазят в тайна всички обстоятелства, факти и документи, които са им станали известни в хода на процедурата, т.е. това задължение обвързва всички възможни участници в процедурата.

Този принцип е причина за съществуването на друго важно задължение на медиатора – да пази професионална тайна относно получената в хода на процедурата информация. Това задължение е уредено в чл. 32 от Наредбата на министъра на правосъдието и в чл. 4 от ЕЕКМ. Медиаторът е длъжен да пази в тайна всички обстоятелства, факти и документи, които са му били поверени или са му станали известни в процедурата по медиация, включително фактът, че медиацията ще се състои или че вече се е състояла. Също така медиаторът не може да съобщава на другите участници в процедурата обстоятелства, които се отнасят само до една от страните по спора, без нейното изрично съгласие (чл. 10, ал. 4 ЗМ). Той е длъжен също и да съхранява грижливо документацията по случаите, като направи необходимото за тяхното предпазване от загубване, кражба, унищожаване и т.н. Същото задължение имат и сътрудниците на медиатора, както и лицата, които той обучава. Медиаторът не

може да разкрива информацията, която е добил по време на процедурата, освен ако специален закон или съображения за обществен ред не го задължава да направи това.

Задължението на медиатора да опазва професионалната тайна продължава неограничено във времето и след прекратяване на функциите му като медиатор (чл. 33 от Наредбата на министъра на правосъдието). Това задължение надхвърля пределите на самата конкретна процедура по медиация и законодателството държи сметка за това. Така например при провеждаща се проверка или ревизия от орган по приходите по реда на ДОПК медиаторът в качеството си на трето лице може да откаже да даде писмени обяснения относно факти и обстоятелства, които са му станали известни във връзка с дейността му като медиатор, защото по закон е длъжен да ги пази като професионална тайна (вж. чл. 58, ал. 2 ДОПК). Подобно положение е предвидено и във връзка със задължението за свидетелстване, респективно отказа от свидетелстване, в съдебния исков граждански процес. Съгласно чл. 166, ал. 1, т. 1, предл. II ГПК лицата, които са били медиатори по същия висящ съдебен спор, имат право да откажат да дадат свидетелски показания. Изключение от поверителния характер на медиацията се допуска и в случаите по чл. 7, ал. 3 ЗМ.

В много европейски страни, задължението за конфиденциалност на медиатора е по принцип почти абсолютно. Това задължение има законов характер (вж. съответните законодателни актове на Германия, Австрия, Румъния, Словения, Швеция, Великобритания). След приключване на процеса по медиация, задължението за конфиденциалност в някои случаи става относително поради съображения от обществена полза. Значение за това има и предмета на медиацията – дали тя е по граждански или наказателни дела. Ето някои примери от чуждите законодателства, при които задължението на медиатора за конфиденциалност отпада и законът го задължава да извърши определени действия: задължение за представяне на доклад относно резултата от медиацията на съдията/прокурора, натоварен с делото (Германия, Австрия, Унгария, Румъния); задължение за информиране на съдебните власти за неизпълнението на крайното споразумение от една от страните (Швеция); задължение за свидетелстване пред съда относно престъпление, опит към престъпление или приготвяне към престъпление, когато тези деяния са разкрити по време на медиацията (Словения, Великобритания, Германия).

5. Съгласно чл. 13, ал. 1 ЗМ преди започване на същностната процедура, медиаторът информира страните за същността на медиацията, за основните правила и принципи, които следва да бъдат прилагани в процедурата и за нейните последици.

Това задължение за информиране на страните медиаторът трябва да изпълни още в началото на първата среща между него и страните по спора. Медиаторът изисква от спорещите страни да изразят писмено или устно своето съгласие за участие в процедурата, след като се убеди че те са разбрали същността и последиците от медиацията. Тези задължения на медиатора са регламентирани и в чл. 23 и чл. 24 от Наредбата на министъра на правосъдието. Нормативната уредба гарантира правото на страните на информация за същността на медиацията и техните законни права, преди да се съгласят да участват в процедурата и впоследствие да се обвържат със споразумение, постигнато чрез медиация. За провеждането в действие на този принцип е особено важна ролята и поведението на медиатора и затова именно на него законът възлага задължението да информира спорещите страни. В този смисъл са разписани и съответните задължения на медиатора и в чл. 3.1 от ББКМ.

III. В чл. 9, ал. 1 ЗМ е постановено, че медиаторът осъществява дейността си добросъвестно при спазване на закона, добрите нрави и процедурните и етични правила за поведение на медиатора. Понятието „добросъвестност” се употребява в правото в две различни значения, които водят началото си от римското право.

На първо място това е етическа добросъвестност. Тя е мярка за точно, почтено и добронамерено изпълнение на задълженията според обичаите и грижите на добрия стопанин и изискванията на законите. Тази добросъвестност е мащаб на социална етика при изпълнение на договорни и изобщо на правни задължения. Това е римскоправната *bona fides*.

На второ място това е легалната добросъвестност, която представлява субективната увереност за дължимостта и законовата основателност на определено вземане, владение, поведение и други подобни⁴. В чл. 9, ал. 1 ЗМ се има предвид етическата добросъвестност. Да действа добросъвестно означава, че медиаторът трябва да изпълнява правата и задълженията си с добра воля, добронамерено, почтено, точно и съвестно, с грижата на добър стопанин, като не трябва да проявява пристрастие към някоя от спорещите страни и да не налага решение по спора. В процедурата по медиация медиаторът е длъжен да запази под всякаква форма независимостта, присъща на неговата функция. Той трябва да осъществява дейността си „при спазване на закона”. Това означава точно изпълнение на неговите задължения: реално, своевременно и в дължимото количество и качество.

Добрите нрави изискват медиаторът да проявява необходимото уважение към всяка от страните, да пази тяхното достойнство и чест, да не дискриминира едната

страна спрямо другата. Израз на тази законова идея е задължението на медиатора да се съобразява с мнението на всяка от страните по спора и да го уважава (чл. 10, ал. 2 ЗМ и чл. 28 от Наредбата на министъра на правосъдието).

Като изискване за спазване на добрите нрави следва да се разглежда и задължението на медиатора да приеме да посредничи по конкретен спор само ако притежава нужната квалификация, която би му помогнала да проведе успешна процедура по медиация. Затова още в самото начало на процедурата той е длъжен да представи коректно на спорещите страни своята квалификация, професионални знания и умения, опит при посредничеството по такива спорове. В чл. 1.2 от ЕЕКМ е посочено, че медиаторът трябва да се увери, че притежава необходимите знания и умения за осъществяване на медиацията преди приемане на избора му и при искане от някоя от спорещите страни да им предостави информация относно своето образование и професионален опит. Ако медиаторът няма необходимите знания или умения или те са недостатъчни, ако няма професионален опит при разрешаването на конкретен вид спор, това положение предопределя до голяма степен не само неуспешното протичане на медиацията, но и задълбочаване на спора между страните.

Медиаторът приема да води процедурата само ако може да гарантира своята независимост, обективност, безпристрастност и неутралност (чл. 9, ал. 2 ЗМ и чл. 30, изр. I от Наредбата на министъра на правосъдието). При представянето си на страните медиаторът е длъжен да разкрие всички обстоятелства, които могат да се възприемат като конфликт на интереси (чл. 31 от Наредбата на министъра на правосъдието, както и чл. 2 от ЕЕКМ). Наличието на обстоятелства, които биха могли да породят основателни съмнения за неговата независимост, безпристрастност и неутралност, е основание за самоотвод на медиатора и съответно – за отвод на медиатора по искане на страните.

IV. Накрая е необходимо да се посочат и някои други нормативно уредени права и задължения на медиатора, които не са в пряка връзка с конкретна процедура по медиация, но оформят цялостния облик на професионалната дейност на медиатора.

1. Медиаторът може да популяризира своята дейност по подходящ начин, но е длъжен да се въздържа от използването на средства, даващи невярна представа за медиацията (вж. чл. 35 от Наредбата на министъра на правосъдието). Съгласно чл. 1.3 от ЕЕКМ медиаторите могат да рекламират предоставяните от тях услуги по професионален, достоверен и достоен начин. Видно е, че наред с предоставените права, нормативната уредба вмениява на медиатора и определени правни задължения.

2. Съгласно чл. 4, изр. II ЗМ медиаторите могат да се сдружават с цел осъществяване на дейността си. Тази разпоредба е доразвитие и конкретизация на конституционното право на свободно сдружаване на гражданите (чл. 44, ал. 1 от Конституцията). Сдруженията на медиаторите служат за задоволяване и защита на техните общи професионални интереси и подпомагат дейността им (вж. чл. 12, ал. 1 от Конституцията). Тези сдружения следва да се регистрират и да осъществяват дейността си съобразно Закона за юридическите лица с нестопанска цел. При всяко положение, упражняването на това конституционно право на сдружаване по никакъв начин не трябва да води до конфликт на интереси между отделните медиатори и да бъде в ущърб на лицата, които искат да ползват професионалните услуги на медиатора или които вече са страни в започнала процедура по медиация.

3. Всеки медиатор, независимо че е преминал и успешно завършил необходимото обучение по медиация, има съответното удостоверение за това и е вписан в единния регистър на медиаторите има задължението постоянно да повишава своята теоретична и практическа квалификация в областта на медиацията, като доразвитие и проекция на основното му задължение да бъде компетентен и добре осведомен за процедурата по медиация. Задължение за медиаторите постоянно да обновяват теоретичните и практическите си умения в медиацията се съдържа в чл. 1.1 от ЕЕКМ. Това задължение произтича от правилата на етиката и добросъвестността, както и от изискванията за конкурентноспособност при упражняването на тази отговорна дейност. В чл. 11а, ал. 1 от Наредбата на министъра на правосъдието е предвидено, че медиаторите могат периодично да усъвършенстват знанията си, като преминават допълнително теоретично и практическо обучение по специализирана медиация. Правната уредба въвежда право на медиатора да повишава своята квалификация, а не юридическо задължение за това. Считаю, че трябва да бъде обратното и съответната разпоредба следва да бъде изменена.

¹ Настоящото изследване е съобразено с действащото законодателство към 15 септември 2012 г.

² Вж. подробно **Стайков, Ив.** Принципи на медиацията. – сп. Правен преглед, бр. 1, 2008, с. 91-100.

³ Тук се разкрива една много съществена разлика между процедурата по медиация и съдебния исков граждански процес. С приемането на новия ГПК от 2008 г. законодателят възстанови служебното начало (принцип на съдийската активност) като един от основните принципи на гражданския процес. Служебното начало, с това си съдържание, е неприложимо и недопустимо в процедурата по медиация.

⁴ Вж. **Андреев, М.** Римско частно право. V изд. С.: Наука и изкуство, 1975, с. 47, 119-120, 249-271 и др.